

Звіт про організацію та результати проведення зовнішнього незалежного оцінювання 2016 року в Сумській області

Зовнішнє незалежне оцінювання в Сумській області проводиться відповідно до Указів Президента України, Постанов Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства освіти і науки України, Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, наказів та листів Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Зовнішнє незалежне оцінювання у 2016 році було регламентовано такими нормативно-правовими документами:

1. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» (статті 44, 45).

2. Указ Президента України від 04.07.2005 № 1013 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні».

3. Указ Президента України від 20.03.2008 № 244 «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні».

4. Указ Президента України від 25.09.2008 № 857 «Про забезпечення дальшого розвитку вищої освіти в Україні».

5. Указ Президента України від 30.09.2010 № 926 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні».

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1095 «Деякі питання запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу освіти» (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 08.07.2015 № 533).

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.12.2005 № 1312 «Про невідкладні заходи щодо запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти».

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 222 «Про затвердження Порядку залучення педагогічних, наукових, науково-педагогічних працівників та інших фахівців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання» (зі змінами, унесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 18.11.2015 № 985).

9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2014 № 1121 «Про програми зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти».

10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.11.2014 № 1276 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки від 01.10.2014 № 1121».

11. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.02.2015 № 85 «Про затвердження порядку використання приміщень навчальних закладів для проведення зовнішнього незалежного оцінювання» (зі змінами, унесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 29.12.2015 № 1377, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19.02.2016 за № 100/28230).

12. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.03.2015 № 299 «Деякі питання колегіальних робочих органів з питань визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання» (зі змінами, унесеними згідно з наказом

Міністерства освіти і науки України від 11.04.2016 № 418, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.04.2016 за № 644/28774).

13. Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.09.2015 № 923 «Деякі питання проведення в 2016 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» (зі змінами, унесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 13.10.2015 № 1078, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.10.2015 за № 1270/27715).

14. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.09.2015 № 940 «Про проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти у 2015–2016 навчальному році» (зі змінами, унесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2015 № 1050).

15. Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.10.2015 № 1108 «Про підготовку до проведення в 2016 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти».

16. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.11.2015 № 1143 «Про затвердження Календарного плану підготовки та проведення в 2016 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти».

17. Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.12.2015 № 1277 «Про затвердження Положення про пробне зовнішнє незалежне оцінювання».

18. Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.12.2015 № 1278 «Про затвердження Порядку реєстрації осіб для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» (зі змінами, унесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 08.02.2016 № 96, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.02.2016 за № 255/28385).

19. Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 05.04.2016 № 172-ОД «Про організацію проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України у 2016 році».

20. Наказ Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації від 10.11.2015 № 665-ОД «Про підготовку та проведення у 2016 році зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти».

21. Наказ Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації від 14.03.2016 № 143-ОД «Про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання».

22. Наказ Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації від 17.03.2016 № 173-ОД «Про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання для пільгових категорій».

23. Наказ Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації від 25.03.2016 № 201-ОД «Про проведення зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, математики, історії України».

24. Наказ Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації від 22.04.2016 № 265-ОД «Про залучення педагогічних працівників до проведення зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, математики, історії України».

25. Наказ Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації від 22.04.2016 № 264-ОД «Про проведення зовнішнього незалежного оцінювання у червні 2016 року».

26. Наказ Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації від 03.06.2016 № 341-ОД «Про залучення педагогічних працівників до проведення зовнішнього незалежного оцінювання у червні 2016 року».

27. Наказ Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 15.02.2016 № 20-ОД «Про підготовку та проведення апробації тестових завдань у Сумській області».

28. Наказ Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 03.03.2016 № 30-ОД «Про проведення підготовки педагогічних працівників, залучених до проведення зовнішнього незалежного оцінювання у Сумській області».

29. Наказ Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 21.03.2016 № 37-ОД «Про участь педагогічних працівників у проведенні пробного зовнішнього незалежного оцінювання».

30. Наказ Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 07.04.2016 № 51-ОД «Про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання для пільгових категорій».

31. Наказ Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 03.06.2016 № 66-ОД «Про залучення працівників інституту до проведення зовнішнього незалежного оцінювання у червні 2016 року».

32. Листи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 16.09.2015 № 780, від 22.09.2015 № 789 «Про інформацію щодо керівників районних (міських) відділів (управлінь) освіти та відповідальних за проведення ЗНО у 2016 році».

33. Листи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 06.10.2015 № 818, від 08.10.2015 № 828 «Про інформацію щодо кількості загальноосвітніх навчальних закладів (які мають випускні 11 (12) класи) та загальної кількості випускників 2016 року загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та форм власності Сумської області».

34. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 10.11.2015 № 909 «Про проведення вебінарів з предметів, які виносяться на зовнішнє незалежне оцінювання у 2016 році».

35. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 27.11.2015 № 972 «Про пробне ЗНО-2016».

36. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 02.12.2015 № 992 «Про проведення вебінару з географії».

37. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 15.12.2015 № 1024 «Про уточнення бази даних загальноосвітніх навчальних закладів».

38. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 23.12.2015 № 1050 «Про проведення інструктивно-методичних

семінарів з предметів, які виносяться на зовнішнє незалежне оцінювання у 2016 році».

39. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 29.12.2015 № 1062 «Про базу даних навчальних закладів Сумської області».

40. Листи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 11.01.2016 № 10, від 11.01.2016 № 12 «Про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання для пільгових категорій».

41. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 13.01.2016 № 21 «Про список відповідальних за формування комплектів реєстраційних документів випускників старшої школи».

42. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 15.01.2016 № 29 «Про проведення методичного освітнього заходу для вчителів англійської мови».

43. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 27.01.2016 № 59 «Про пробне ЗНО-2016».

44. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 27.01.2016 № 60 «Про відповідальних за формування комплектів реєстраційних документів випускників загальноосвітніх навчальних закладів Сумської області».

45. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 27.01.2016 № 61 «Про кількість педагогічних працівників, які можуть бути залучені у якості старших інструкторів під час проведення ЗНО-2016».

46. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 04.02.2016 № 88 «Про педагогічних працівників, які можуть бути залучені під час проведення ЗНО-2016».

47. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 08.02.2016 № 102 «Про підготовку та проведення апробації тестових завдань у Сумській області».

48. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 12.02.2016 № 113 «Про проведення наради з питань особливостей підготовки педагогічних працівників, які будуть залучені до проведення ЗНО на пунктах проведення ЗНО у 2016 році».

49. Листи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 24.02.2016 № 148, 149 «Про проведення наради з питань особливостей підготовки педагогічних працівників».

50. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 24.02.2016 № 150 «Про формування бази даних персоналу пунктів проведення пробного ЗНО».

51. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 03.03.2016 № 199 «Про проведення підготовки педагогічних працівників у Сумській області».

52. Листи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 10.03.2016 № 212, 213, 214 «Про формування мережі пунктів проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання для випускників навчальних закладів загальної середньої освіти з числа пільгових категорій».

53. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 25.03.2016 № 276 «Про надання інформації щодо визначення осіб,

уповноважених на здійснення контролю за проведенням пробного ЗНО на пунктах проведення у м. Глухів».

54. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 25.03.2016 № 277 «Про надання інформації про Уповноважених осіб Українського центру оцінювання якості освіти».

55. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 28.03.2016 № 285 «Про участь педагогічних працівників м. Суми у роботі предметних експертних груп при Харківському регіональному центрі оцінювання якості освіти».

56. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 28.03.2016 № 286 «Про участь педагогічних працівників Сумського району у роботі предметних експертних груп при Харківському регіональному центрі оцінювання якості освіти».

57. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 30.03.2016 № 290 «Про надання інформації про визначеного регіонального координатора міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 у Сумській області».

58. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 01.04.2016 № 293 «Про пробне зовнішнє незалежне оцінювання для пільгових категорій».

59. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 06.04.2016 № 317 «Про формування бази даних працівників пунктів проведення ЗНО 2016 року».

60. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 13.04.2016 № 341 «Про хід реєстрації на зовнішнє незалежне оцінювання випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти».

61. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 20.04.2016 № 354 «Про проведення наради-навчання для осіб, які будуть виконувати обов'язки Уповноважених осіб від Українського центру оцінювання якості освіти».

62. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 04.05.2016 № 376 «Про інформаційний супровід проведення зовнішнього незалежного оцінювання 05,11,13 травня 2016 року».

63. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 23.05.2016 № 407 «Про інформування загальноосвітніх навчальних закладів щодо порядку отримання ними в 2016 році відомостей результатів державної підсумкової атестації, проведеної у формі ЗНО».

64. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 23.05.2016 № 409 «Про формування бази працівників пунктів проведення ЗНО 2016 року».

65. Лист Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти від 23.05.2016 № 411 «Про проведення вебінарів для відповідальних за пункти проведення ЗНО, їх помічників, відповідальних за проведення ЗНО та Уповноважених осіб Українського центру оцінювання якості освіти».

ЗНО у 2016 році було проведено організовано, з чітким дотриманням норм і вимог нормативно-правових документів, а головне, якісно, – завдяки

злагодженої співпраці Українського та Харківського центрів оцінювання якості освіти, Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, місцевих органів управління освітою.

Координацію навчально-методичної діяльності роботи районних (міських) методичних кабінетів відділів (управлінь) освіти райдержадміністрацій, міськвиконкомів (міських рад) щодо підготовки та проведення зовнішнього оцінювання щороку в Сумській області здійснює навчально-методичний відділ моніторингу якості освіти та зовнішнього незалежного оцінювання Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, організаційно-методична діяльність якого представлена навчально-методичним супроводом зовнішнього незалежного оцінювання, зокрема проведеними для педагогів області заходами.

Дорожньою картою організаційно-методичного супроводу проведення зовнішнього незалежного оцінювання 2016 року в Сумській області були передбачені такі форми та етапи роботи:

▼ У період з 15 по 23 вересня 2015 року в області сформовано електронну базу даних керівників органів управління освітою та відповідальних осіб за зовнішнє незалежне оцінювання, відредаговано електронну базу даних загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації, узагальнено інформацію щодо відповідальних за формування комплектів реєстраційних документів випускників загальноосвітніх навчальних закладів.

▼ З метою ознайомлення з інтернет-ресурсами Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, з 1 по 25 грудня 2015 року в 347 (99,1 %) загальноосвітніх навчальних закладах I-III ступенів області на уроках інформатики проведено навчання учнів 11 класів.

▼ Для методистів із базових дисциплін районних (міських) методичних кабінетів; керівників районних (міських) методичних об'єднань учителів, які викладають предмети, що виносяться на ЗНО; учителів, які викладають ці предмети в 11-х класах, Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти, спільно з Харківським регіональним центром оцінювання якості освіти, з 21 по 28 січня 2016 року проведено цикл інструктивно-методичних вебінарів «Зовнішнє незалежне оцінювання як складова Національної системи моніторингу якості освіти» з української мови і літератури, історії України, математики, фізики, хімії, біології, географії. Учасниками проведених заходів стали понад 900 педагогічних працівників області.

▼ Департаментом освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, за участю фахівців Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, 28 січня 2016 року проведено нараду-навчання з відповідальними за проведення зовнішнього незалежного оцінювання в районах (містах) та відповідальними за реєстрацію від вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації з питань організації реєстрації на ЗНО-2016.

▼ З 22 по 25 лютого 2016 року в загальноосвітніх навчальних закладах Білопільського, Краснопільського, Недригайлівського, Сумського районів та м.м. Охтирка, Суми проведено апробацію тестових завдань з метою

наповнення банку завдань якісними тестовими завданнями з предметів: українська мова, історія України, математика, хімія, географія, фізика, біологія, російська мова, англійська мова, німецька мова. В апробації взяли участь 1439 випускників старшої школи.

✓ 10 березня 2016 року проведено методичний освітній захід для вчителів англійської мови «Ефективні стратегії підготовки учнів до ЗНО з англійської мови», що проводився Міжнародним освітньо-методичним центром Дінтернал-Книга, Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти у партнерстві з Представництвом британського видавництва Пірсон та за підтримки Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти. Захід був проведений з метою покращення якості іншомовної освіти в середніх загальноосвітніх навчальних закладах області, підвищення фахового рівня вчителів англійської мови з підготовки до зовнішнього оцінювання. У заході взяли участь 90 педагогічних працівників області.

✓ З 14 по 18 березня 2016 року на базі загальноосвітніх та вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації м. Конотоп, Охтирка, Ромни, Суми, Шостка, працівниками навчально-методичного відділу моніторингу якості освіти та зовнішнього незалежного оцінювання Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти проведено 27 навчальних семінарів для педагогічних працівників, які залучались до роботи на пунктах проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Навчальні семінари проводились із використанням інформаційно-комунікаційних технологій. У процесі навчання учасники ознайомились з особливостями організації та проведення ЗНО, опрацювали технологічні картки щодо роботи старшого інструктора, розглянули нестандартні ситуації, що можуть виникати в пункті проведення ЗНО та способи їх вирішення, аналізували роботу старших інструкторів. По завершенню серії семінарів усі учасники пройшли тест-контроль у системі он-лайн, що дало змогу перевірити набуті знання стосовно процедури проведення тестування та якісно організувати роботу на основній сесії ЗНО-2016. За результатами тестування педагогічні працівники отримали сертифікати Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, якими засвідчується дозвіл роботи на пунктах проведення ЗНО.

✓ З 5 по 30 січня 2016 року на сайті Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти була здійснена реєстрація на пробне ЗНО, головна мета якого: відтворення умов та технології проведення ЗНО, ознайомлення з процедурою, формами тестових завдань, правилами заповнення бланків відповідей, а також психологічне налаштування учасників до складання тестів.

Усього в області зареєструвалося для проходження пробного ЗНО 2919 осіб (2015 рік – 2944).

В області було організовано 14 пунктів проведення пробного ЗНО (7 (50 %) – на базі вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, 4 (28 %) – на базі загальноосвітніх навчальних закладів, 3 (21 %) – на базі вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, які розташовані у 6 містах області: м. Глухів (Глухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Глухівської міської ради, Глухівський агротехнічний інститут імені С.А. Ковпака Сумського національного аграрного університету), м. Конотоп (Конотопський інститут Сумського державного університету, Політехнічний технікум

Конотопського інституту Сумського державного університету), м. Охтирка (Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3 Охтирської міської ради, Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5 імені Р.К. Рапія Охтирської міської ради), м. Ромни (Роменська спеціалізована загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 імені П.І. Калнишевського Роменської міської ради, Роменський коледж Сумського національного аграрного університету), м. Суми (Сумський національний аграрний університет, Сумський державний університет (корпус 1); Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка (корпус А); Українська академія банківської справи (корпус 2), м. Шостка (Хіміко-технологічний коледж імені І. Кожедуба Шосткинського інституту Сумського державного університету (корпус Б).

Пробне зовнішнє оцінювання 2 квітня 2016 року було проведено з української мови і літератури (zareєструвалося 2469 осіб, узяло участь 2409, що становить 97,6 %), 9 квітня 2016 року – із математики, історії України, біології, географії, фізики, хімії, англійської, іспанської, німецької, французької та російської мов (zareєструвалося 1592 особи, узяло участь 1534, що становить 96,4 %)

Статистичні дані щодо проведення
пробного зовнішнього незалежного оцінювання у Сумській області

Дата проведення	Предмет	Zareєструвалося	Узяло участь	%
02.04.2016	Українська мова і література	2469	2409	97,6
09.04.2016	Математика	530	515	97,2
	Історія України	396	374	94,4
	Біологія	194	189	97,4
	Географія	19	19	100
	Фізика	84	80	95,2
	Хімія	71	69	97,2
	Англійська мова	285	276	96,8
	Німецька мова	10	10	100
	Російська мова	1	1	100
	Французька мова	2	1	50

Кожен учасник пробного зовнішнього незалежного оцінювання отримав інформаційний бюлетень, який дозволяв визначити результати зовнішнього незалежного оцінювання з певного предмету. Скориставшись ключами та схемами оцінювання завдань сертифікаційної роботи, розміщеними у ньому, учасники самостійно визначали кількість тестових балів, які набрали. У разі, якщо визначений експертною групою тестовий бал був нижче встановленого, то – тест пробного ЗНО учасник не склав. Значення порога «склав/не склав» для пробного тестування з української мови і літератури – 25 балів, з математики – 13 балів, історії України – 28 балів, англійської – 14 балів, німецької – 13 балів, іспанської – 16 балів, французької – 14 балів, російської мови – 33 бали, біології – 22 бали, географії – 26 балів, фізики – 14 балів, хімії – 22 бали.

16 квітня 2016 року на базі вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації у мм. Конотоп, Ромни, Суми, Шостка проведено пробне зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури для випускників

навчальних закладів системи загальної середньої освіти з числа пільгових категорій (zareєструвалося 484 особи, узяло участь 302, що становить 62 %), (2015 рік – zareєструвалося 310 осіб, узяло участь 189, що становить 61 %).

Статистичні дані щодо проведення
пробного зовнішнього незалежного оцінювання
для випускників пільгових категорій у Сумській області

№ з/п	Назва пункту проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання	Zareєструвалося	Взяло участь	%
1	Конотопський інститут Сумського державного університету	81	59	73
2	Роменський коледж Сумського національного аграрного університету	87	69	79
3	Сумський державний університет	237	116	49
4	Шосткинський інститут Сумського державного університету	79	58	73
Загальна по області		484	302	62

✓ Педагогічні працівники Верхньосироватської спеціалізованої школи I-III ступенів Сумської районної ради, Косівщинської загальноосвітньої школи I-III ступенів Сумської районної ради, Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 18, Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 1 імені В. Стрельченка м. Суми та методисти з біології, географії навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти з 6 травня по 18 червня 2016 року (за окремим графіком) узяли участь у роботі предметних експертних груп з питань визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання при Харківському регіональному центрі оцінювання якості освіти.

✓ За участі директора Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, під головуванням заступника голови Сумської обласної державної адміністрації, 14 квітня 2016 року відбулася обласна координаційна нарада з питань організації та проведення ЗНО-2016. На нараді обговорено низку заходів щодо забезпечення організованого та безпечного проведення зовнішнього незалежного оцінювання: графік проведення ЗНО-2016; підвезення учасників з числа учнів 11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів до пунктів проведення ЗНО; графік роботи загальноосвітніх навчальних закладів, на базі яких організовано пункти проведення ЗНО; схеми залучення педагогічних працівників на пункти проведення ЗНО; забезпечення огляду пунктів проведення ЗНО; охорони громадського порядку на їх території; попередження аварійних ситуацій на під'їзді до пунктів проведення ЗНО; охорони тестових матеріалів.

✓ Із 1 лютого по 4 березня 2016 року тривала реєстрація на основне зовнішнє незалежне оцінювання. Унести зміни до реєстраційних даних учасники мали можливість до 18 березня 2016 року. Усього в Сумській області для проходження ЗНО зареєструвалося 7333 особи, з них 5174 – випускники поточного року навчання, 2159 – випускники минулих років (у 2015 році – 8087 зареєстрованих, з них 5706 – одинадцятикласники, 2381 – випускники минулих років).

Подача реєстраційних документів для участі у додатковій сесії учасниками антитерористичної операції, особами з неконтрольованих територій, які не встигли зареєструватися в основний період, а також особами, які за рішенням судів перебувають в установах пенітенціарної системи, тривала з 19 березня по 20 травня 2016 року.

Учасники зовнішнього оцінювання реєструвалися самостійно або з допомогою пунктів реєстрації, які знаходилися у м. Глухів, Конотоп, Охтирка, Ромни, Суми, Шостка. Усього пунктів реєстрації в області – 12.

Кожному зареєстрованому для проходження ЗНО були створені умови для об'єктивного та неупередженого оцінювання його знань.

Про дати, час, місце проведення ЗНО учасники мали змогу дізнатись із запрошень-перепусток, які вони самостійно роздруковували зі своєї інформаційної сторінки на сайті Українського центру оцінювання якості освіти, доступ до якої здійснювався за номером та пін-кодом Сертифіката ЗНО.

✓ У зв'язку з проведенням державної підсумкової атестації у формі ЗНО, Харківським регіональним центром оцінювання якості освіти, спільно з Департаментом освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, було прийнято рішення про збільшення кількості округів проведення ЗНО. У порівнянні з минулими роками, кількість округів збільшилася на один (м. Глухів).

Тестування з української мови і літератури, математики та історії України проходило в 6 округах Сумської області (м. Глухів, Конотоп, Охтирка, Ромни, Суми, Шостка). Кількість округів з решти предметів залежала від кількості зареєстрованих осіб.

В області було організовано 32 пункти проведення ЗНО (10 (32 %) – на базі вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації у м. Глухів, Конотоп, Суми, Шостка; 9 (28 %) – на базі вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації у м. Конотоп, Ромни, Суми, Шостка; 4 (12 %) – на базі професійно-технічних навчальних закладів у м. Суми; 9 (28 %) – на базі загальноосвітніх навчальних закладів у м. Глухів, Охтирка, Конотоп, Ромни, Шостка. Кількість пунктів проведення ЗНО, організованих на базі вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації, у Сумській області найбільша серед 3-х областей, якими опікується Харківський регіональний центр оцінювання якості освіти.

Роботу пунктів проведення ЗНО в травні забезпечили 1649 педагогічних працівників області, у червні – 763, які якісно виконали свою роботу, про що свідчить відсутність апеляційних заяв на процедуру тестування.

За даними Українського центру оцінювання якості освіти в області українську мову і літературу обрало 7333 особи, узяло участь – 6966 (95 %), історію України – 5359 осіб, узяло участь – 5009 (93,5 %), математику – 4126 осіб, узяло участь – 3834 (92,9 %).

Статистичні дані щодо участі у
зовнішньому незалежному оцінюванні (основна сесія)

Дата проведення	Предмет	Зареєструвалося	Узяло участь	% від кількості осіб, допущених до участі у тестуванні
05.05.2016	Українська мова і література	7333	6966	95
11.05.2016	Математика	4126	3834	92,9
13.05.2016	Історія України	5359	5009	93,5
03.06.2016	Російська мова	83	52	76,5
06.06.2016	Іспанська мова	10	6	85,7
07.06.2016	Англійська мова	2293	2017	91,4
08.06.2016	Німецька мова	65	51	83,6
09.06.2016	Французька мова	8	7	87,5
10.06.2016	Біологія	3278	2559	88,1
13.06.2016	Фізика	1278	963	85,6
15.06.2016	Географія	1334	999	83
17.06.2016	Хімія	995	754	82,9

Зовнішнє незалежне оцінювання з англійської, німецької, французької та іспанської мов проходило в різні дні, що дало можливість учасникам скласти тестування з кількох іноземних мов.

Високій явці учасників ЗНО в травні сприяв факт централізованого підвезення учнів шкіл до пунктів проведення ЗНО (були задіяні 140 шкільних автобусів).

Широкого застосування на пунктах проведення ЗНО набуло громадське спостереження, що здійснювали представники громадських організацій «Опора» та «Ліга захисту». Усього в Сумській області зареєструвалось 22 громадських спостерігача, які були присутні на пунктах тестування 37 разів. Негативних відгуків та зауважень з боку громадських спостерігачів не зафіксовано. На окремих пунктах були присутні представники Українського центру оцінювання якості освіти та Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, уповноважені на здійснення контролю за процедурою проведення ЗНО. Зауважень з боку зазначених осіб щодо організації та проведення ЗНО на пунктах проведення не було.

Серед основних порушень учасниками процедури тестування, як і в попередні роки, залишається наявність в учасників мобільних телефонів, інших заборонених засобів (навушники) та друкованих матеріалів. Через дані порушення процедури результати 8 учасників ЗНО в області були анульовані.

Через відсутність документів, що посвідчують особу та сертифікатів, не було допущено на пункти проведення ЗНО 7 осіб.

До організації та проведення зовнішнього оцінювання кожного року залучаються установи: управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, Головне управління Національної поліції в Сумській області, відділ безпеки дорожнього руху Головного управління Національної поліції в Сумській області, управління поліції охорони в Сумській області, управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій в Сумській

області, завданнями яких є: забезпечити огляд пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання, попередити аварійні ситуації, можливі надзвичайні ситуації, організувати охорону тестових матеріалів, охорону громадського порядку, чергування медичних працівників. Усі пункти проведення ЗНО були забезпечені чергуванням медичних працівників, поліції та поліції охорони, які здійснювали охорону тестових матеріалів на пунктах. У день проведення ЗНО представниками Сумського обласного вузла спеціального зв'язку контейнери з бланками відповідей учасників були доставлені до пунктів обробки інформації.

У 2016 році учасники мали можливість пройти ЗНО з 12 навчальних предметів. Обов'язковим для складання була **українська мова і література**. Для участі у ЗНО з української мови і літератури зареєструвалось по області 7333 особи, із них майже 71 % – це учні загальноосвітніх навчальних закладів. Не склали тестування 7 % учасників, із яких найбільше у Лебединському районі (20,2 %). Найкращі результати в учасників міст області (найменше учасників, які не подолали поріг, у мм. Глухів (1,1 %), Суми (3,4 %) та Ромни (3,4 %).

Серед учасників, які склали тестування з української мови і літератури на 180 балів і більше, перші три місця зайняли мм. Ромни, Глухів, Суми. У м. Ромни такої категорії учасників найбільше (28,4 %), м. Глухів займає другу позицію з результатом у 24,7 %, обласний центр – третю (майже 21 %). Розташування на вищих позиціях означає вищий рівень знань, які демонструють випускники саме з міських навчальних закладів. Найменше учасників, які отримали під час складання ЗНО з української мови і літератури більше 180 балів, у Лебединському районі (2 %).

У вибудованих позиціях результативності складання випускниками загальноосвітніх навчальних закладів української мови і літератури на 160 балів і більше та середньому балу по області на перших місцях мм. Глухів (61,4 %), Суми (56,5 %) та Ромни (54,8 %). Найвищою є результативність складання української мови і літератури у м. Глухів, як за кількістю учнів, що набрали більше 160 балів, так і за середнім балом (165,2). Найнижчою є результативність складання української мови і літератури у Лебединському районі, як за кількістю учнів, що набрали більше 160 балів (5,1 %), так і за середнім балом (125,3).

Для проходження державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання випускникам загальноосвітніх навчальних закладів пропонувалися на вибір два предмети: історія України та математика. **Історію України** в області обрали 73 % учасників, не склали тест 11,4 %, із них найбільший відсоток у Краснопільському районі (майже 21 %); найменше учасників, які не склали історію України, у м. Ромни (5,2 %).

Як і за результатами з української мови і літератури, мм. Ромни та Глухів зайняли перші позиції по найбільшому відсотку набраних 180 балів і більше. У м. Ромни таких учасників 15,6 %, м. Глухові – майже 12 %, найменше – у Конотопському районі (1,1 %). Взагалі не мають таких результатів Великописарівський, Лебединський та Середино-Будський райони.

Відповідно до обласних даних за відсотком учнів загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали 160 балів і більше та за середнім балом з історії України лідерами в області залишаються мм. Ромни та Глухів, обласний

центр (як і за результатами складання української мови і літератури), займає третє місце. Найнижчий середній бал (119,3), а також відсутні результати вище 160 балів у Лебединському районі.

Серед учасників області зовнішнє незалежне оцінювання з **математики** обрали 56,3 %, не склали тестування 15,4 %. Найбільше таких осіб у Конотопському районі (38,3 %), найменше – у м. Глухів (7,3 %).

Найкращі результати з математики (180 балів і більше) демонструють учасники обласного центру (11,2 %), найменший відсоток учасників, які отримали результат вище 180 балів, у Великописарівському районі (1 %), відсутні такі результати майже у більшості районних центрів області.

Відповідно до обласних даних за відсотком учнів загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали 160 балів і більше та за показником середнього балу перші два місця посіли м. Конотоп та Шостка. За критерієм учасників, які отримали результати більше 160 балів, на першому місці м. Конотоп (39,2 %), на останньому – Конотопський район (2 %), а у Лебединському районі такі результати взагалі відсутні.

Найвищий середній бал по області з математики у м. Шостка (151,3), найнижчий – у Лебединському районі (115,2).

У 2016 році Український центр оцінювання якості освіти дав можливість учасникам обрати декілька іноземних мов, розмежувавши їх складання у часі. Найбільш обираною серед іноземних мов залишається **англійська**, у 2016 році 31 % учасників обрали її для складання. Порівняно з минулим роком, кількість охочих скласти саме англійську збільшилася на 10 %. Не склали зовнішнє оцінювання з англійської мови 18 % учасників. Найбільше такої категорії осіб у Лебединському районі (50 %), проте це 6 із 12 учасників, які склали цей предмет, тому даний район на першій позиції у антирейтингу. Найменший відсоток учасників, які не подолали поріг – у Ямпільському районі (8,3 %).

Цьогоріч кращі результати зовнішнього оцінювання з англійської мови (більше 180 балів) демонструють учасники м. Ромни (11,9 %), Путивльський район посів друге місце із результатом 11,1 %, третю позицію займає обласний центр із результатом 9,2 %. Відсутні такі результати майже у більшості районних центрів.

Найкращі результати за категорією 160 балів і більше з англійської мови демонструють учні міських загальноосвітніх навчальних закладів. На одних із перших позицій обласний центр та міські територіальні одиниці (м. Ромни (39,7 %), Суми (31,5 %), Шостка (26,2 %), Конотоп (25,1 %), Лебедин (20 %), Охтирка (16,8 %), Глухів (16,6 %)). Відсутні учні, які набрали більше 160 балів, у Глухівському, Роменському, Конотопському, Великописарівському та Лебединському районах. Та й у решти районних центрів області цей показник є невисоким, хоча слід врахувати і той факт, що у деяких районах кількість зареєстрованих на англійську мову була невеликою.

Обласним лідером за середнім балом та за кількістю учасників, які склали тестування на 160 балів і більше з англійської мови, є Путивльський район. Середній бал у районі – 154,7 та майже 45 % учнів загальноосвітніх навчальних закладів району отримали за тестування більше 160 балів. Найнижчий середній бал з англійської мови – у Лебединському районі (119).

Серед учасників Сумської області другим за обіраністю предметом серед іноземних мов стала **німецька**. Обрали її для складання 65 учасників області, проте була присутня на тестуванні 51 особа (41 випускник загальноосвітніх навчальних закладів та 10 випускників минулих років). Із загальної кількості учасників, які брали у ньому участь, 13,7 % його не склали. Тестування з німецької мови обрали для складання учасники 13 територіальних одиниць області. Це мм. Суми, Конотоп, Охтирка, Шостка та дев'ять районних центрів (Білопільський, Конотопський, Кролевецький, Лебединський, Охтирський, Роменський, Середино-Будський, Сумський та Шосткинський райони). Найбільше учасників, які не подолали поріг з німецької мови, у Сумському районі (60 %) – це чотири випускники Верхньосироватської спеціалізованої школи I-III ступенів Сумської районної ради. З п'яти учасників Сумського району, які взяли участь у тестуванні, тільки один (випускник минулих років) отримав результат вище 180 балів.

Серед даних територіальних одиниць області найвищою є результативність складання німецької мови учасниками обласного центру та м. Шостка. Із 14 учасників обласного центру, які брали у ньому участь, усі 100 % подолали поріг, а 71,4 % отримали результати 160 балів і більше, із них 66,6 % випускників Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 10 імені О. Бутка м. Суми та 33,3 % випускників Сумської гімназії № 1 м. Суми отримали результати від 180 до 200 балів. Також найкращі результати мають учасники м. Шостка. Із 11 учасників, які взяли у ньому участь, усі 100 % подолали поріг «склав/не склав», 63,6 % набрали за складання тесту більше 160 балів, 37,5 % від цієї кількості отримали результат вище 180 балів – це випускники Шосткинської гімназії Шосткинської міської ради, хоча 33,3 % результату даної категорії належать випускникам минулих років.

Найменше учасників, які взяли участь у зовнішньому незалежному оцінюванні, з французької мови (7 осіб) та іспанської мови (6 осіб). Із семи учасників області, які складали тестування з **французької мови**, усі 100 % подолали поріг. Найвищого результату (180 балів і більше) не має жоден учасник, проте, 160-180 балів отримали 3 із 7 учасників, – це випускники Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 2 імені Д. Косаренка м. Суми, Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 9 м. Суми та Хоружівського навчально-виховного комплексу: загальноосвітньої школи I-III ступенів – дошкільного навчального закладу Недригайлівської районної ради.

У зовнішньому незалежному оцінюванні з **іспанської мови** взяли участь 6 осіб. Усі 100 % подолали поріг «склав/не склав», проте жоден не отримав результату вище 160 балів. Із 6 учасників, 5 – випускники минулих років та 1 випускник Сумської гімназії № 1 м. Суми.

У зовнішньому незалежному оцінюванні з **російської мови** у 2016 році взяли участь 52 особи, 27 – випускники навчальних закладів поточного року навчання та 25 – випускники минулих років із більшості районних центрів та міст області. Найбільше учасників, які складали тестування, з обласного центру (24 особи), з решти – від 1 до 3. Не подолали поріг 5,7 %. Найбільше, і це єдиний результат, з обласного центру, 12,5 % його випускників не склали тестування (це виключно випускники минулих років).

Учасників, які отримали 180 балів і вище по області – 7,7 %. Найбільше (16,6 %) склали тестування на відповідний бал випускники Сумської

загальноосвітньої школи I-III ступенів № 18 м. Суми, а також 5,8 % випускників минулих років обласного центру отримали вище 180 балів. По 50 % результату 180 балів і більше мають Охтирський район (Чупахівська спеціалізована школа I-III ступенів Охтирської районної ради) та Середино-Будський район (Середино-Будська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Середино-Будської районної ради). Проте, цей відсоток відповідає по одному учню з кожного району.

Результат 160 балів і більше по області мають м. Конотоп (100 %, проте, це один єдиний зареєстрований випускник у місті), Суми (12,5 %), Шостка (50 %, це – один із двох учасників у місті) та Путивльський район (50 %, це – один із двох зареєстрованих учасників у районі).

Найбільший відсоток учасників, які не подолали поріг «склав/не склав» по Україні з **фізики** – у Сумській області (23,5 %), хоча зареєстрованих на цей предмет усього 17 % від загальної кількості учасників ЗНО. Але це один з найбільших відсотків тих, хто обрав фізику для складання ЗНО по Україні. Серед учасників області, які не склали тестування, найбільший відсоток у Роменському районі (43 %), проте, зареєстрованих на фізику в районі всього 14 осіб. У м. Ромни найменше учасників, які не склали тестування – майже 7 %. Найкращий результат – у Путивльському районі, де взагалі немає таких учасників, які не склали тест.

Відповідно до обласних даних учасників, які отримали 180 балів і більше на першій позиції м. Ромни (10,34 %), у м. Охтирка таких учасників усього 1,5 %, а переважна більшість районів області такого результату взагалі не мають.

За відсотком учнів загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали більше 160 балів, лідером з фізики є м. Конотоп. Майже 35 % учнів загальноосвітніх навчальних закладів отримали бал 160 і більше. Більшість районних центрів мають низький відсоток учнів, які отримали за тестування з фізики більше 160 балів, є й такі, які взагалі цього результату не мають (Роменський, Шосткинський, Конотопський, Буринський, Лебединський, Білопільський райони). Обласний центр займає 5 місце.

Середньообласний бал з фізики – 126,2, найвищий результат, за середнім балом, у м. Конотоп (148,4), найнижчий – у Конотопському районі (112).

У 2016 році **географію** для складання зовнішнього незалежного оцінювання в області обрали 18 % учасників, не подолали порогу – 4,4 %. Це – найменший відсоток, тобто, найкращий результат, серед інших предметів, які виносились для складання зовнішнього незалежного оцінювання по області. Найкращі результати – у Сумському, Середино-Будському, Краснопільському, Глухівському, Буринському, Білопільському районах та м. Лебедин, де взагалі немає тих, хто тестування з географії не склав. Найбільше учасників, які не склали тестування з географії, у Конотопському районі (28,6 %), найменше – у м. Ромни (майже 3 %).

У категорії учасників, які отримали 180 балів і більше, на першому місці Глухівський район (20 %). Проте, із 5 учасників районного центру, які взяли участь у тестуванні з географії, тільки 1 отримав результат більше 180 балів (це – учень із Сварківського навчально-виховного комплексу: загальноосвітня

школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад «Пізнайко» Глухівської районної ради).

Відповідно до обласних даних учнів загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали результат більше 160 балів, найбільш успішно зовнішнє незалежне оцінювання з географії склали випускники шкіл м. Лебедин (71,4 %). Проте, випускники Лебединського та Путивльського районів не мають таких результатів взагалі

Найвищий середній бал в області з географії у м. Лебедин (162,4), найнижчий – у Лебединському районі (124,3).

Найбільш обираною серед предметів природничого циклу в області залишається **біологія**.

У 2016 році для участі у зовнішньому незалежному оцінюванні з біології зареєструвалося 44,7 %, не склали тестування майже 10 % (9,7 %). Найбільше осіб, які не подолали поріг у Конотопському районі (19,2 %), найменше – у м. Лебедин (5 %). Найкращий результат у Путивльському районі, де взагалі відсутні учасники, які не склали тестування з біології.

Найвищу позицію у категорії учасників, які склали тестування на 180 балів і вище, займає м. Ромни із результатом 13,2 %, найнижчу – Тростянецький район (1,7 %), взагалі такі учасники відсутні у Великописарівському та Конотопському районах.

За показником учнів загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали результат більше 160 балів, найкращий результат у м. Ромни (34,7 %), у Білопільському районі таких учнів тільки 6 %. Тримається тенденція лідерства найкращих результатів у міських навчальних закладів. У першій п'ятірці саме міста області.

Найвищий середній бал по області з біології у м. Охтирка (146,9), а найнижчий – у Лебединському районі (126,8).

Для проходження тестування з **хімії** в області зареєструвалося всього лише 13,5 %, не склали тест 15,5 % учасників. Із них найменший відсоток, а отже, на одній із перших позицій – м. Ромни із результатом 2,9 %. Перше місце зайняли Буринський та Лебединський райони, де таких осіб, що не склали тест, взагалі немає, проте, – це 9 та 2 учасника, відповідно, які зареєструвалися для проходження тестування у цих районах.

Найбільше учасників, які отримали результат 180 балів і більше, у м. Охтирка (17,2 %), найменше – у м. Глухів (2,9 %). Найкращі результати зовнішнього незалежного оцінювання з хімії отримали учасники саме з міст та декількох районних центрів області. Більшість учасників із сільської місцевості таких результатів взагалі не має.

За середнім балом та за кількістю учнів загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали 160 балів і більше з хімії, перші дві позиції посіли м. Охтирка та м. Шостка. Відповідно до обласних даних учнів загальноосвітніх навчальних закладів, які написали тест на 160 балів і більше, на першому місці м. Шостка із результатом 46,3 %, найменше таких випускників у Білопільському районі (3,8 %), взагалі таких немає у Середино-Будському, Шосткинському, Краснопільському та Лебединському районах.

Найвищий середній бал по області у м. Охтирка (153,8), найнижчий – у Шосткинському районі (119,4).

У 2016 році найкращих результатів досягли 8 учнів, які навчались у загальноосвітніх навчальних закладах Сумської області

№ з/п	Назва установи	Предмети				Разом
		Українська мова і література	Англійська мова	Німецька мова	Біологія	
1.	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 17 м. Суми	1				1
2.	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 25 м. Суми	1				1
3.	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 імені Максима Савченка м. Суми	1			1	2
4.	Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 27 м. Суми				1	1
5.	Шосткинська гімназія Шосткинської міської ради			2		2
6.	Білопільська спеціалізована школа I-III ступенів № 1 Білопільської районної ради		1			1
Разом		3	1	2	2	8

Із восьми учасників, п'ять – з навчальних закладів обласного центру: два учні, які мають найвищий результат, є випускниками Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 7 імені Максима Савченка м. Суми (українська мова і література, біологія), два – випускники Шосткинської гімназії Шосткинської міської ради (німецька мова), один – випускник Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 25 м. Суми (українська мова і література), один – випускник Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 17 м. Суми (українська мова і література), один – випускник Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 27 м. Суми (біологія). І тільки один 200-бальний результат має учасник із районного центру з англійської мови. Його отримав учень Білопільської спеціалізованої школи I-III ступенів № 1.